

NORGES HØYESTERETT

Den 21. juni 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Indreberg og Bårdsen i

HR-2017-1225-U, (sak nr. 2017/950), sivil sak, anke over beslutning:

A (advokat Asle Bjelland)

mot

B (advokat Markus Waterloo)

avsagt slik

K J E N N E L S E o g B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte fremmet anken i en sak om eiendomsrett til et naust. Beslutningen ble truffet etter at ankeforhandlingen var gjennomført, jf. tvisteloven § 29-13 første og tredje ledd.
- (2) Rana tingrett avsa 2. juni 2016 dom med slik domsslutning:
 - "1. B er eier av naust, med tilhørende naust- og adkomstrett, beliggende på gnr. 000 bnr. 0 i X kommune, som vist på kart vedlagt denne dom.
 2. B har, som eier av naust beskrevet i punkt 1, rett til båtoppdrag av båt fra sjø og videre opp til det angjeldende naust på gnr. 000 bnr. 0 i X kommune.
 3. B har, som eier av naust beskrevet i punkt 1, rett til å la sin båt ligge i flormålet utenfor det angjeldende naustet på gnr. 000 bnr. 0 i X kommune.
 4. A plikter å betale til B erstatning for sakskostnader med 121 990 – etthundreogtjueentusennihundreogtretti – kroner inkl. mva innen 14 – fjorten – dager fra dommens forkynnelse."
- (3) A anket dommen til Hålogaland lagmannsrett. I det saksforberedende møtet uttalte dommeren at den dømmende rett ville kunne nekte anken fremmet dersom kravet til tvistesum ikke var oppfylt. Den 30. og 31. januar 2017 ble det deretter avholdt ankeforhandling, hvor det blant annet ble gjennomført befarings, samt gitt partsforklaringer og åtte vitneforklaringer.
- (4) Den 9. mars 2017, etter at saken var tatt opp til doms, traff Hålogaland lagmannsrett beslutning med slik slutning (rettet 19. mai 2017 i medhold av tvisteloven § 19-8 første ledd):

- "1. **Anken nektes fremmet.**
- 2. **A plikter å betale B sine sakskostnader for lagmannsretten med kroner 141 103 – etthundreogførtientusenetthundreogtre – innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av beslutningen."**

- (5) A har anket beslutningen til Høyesterett. Det er i hovedtrekk anført:
- (6) Lagmannsretten hadde ikke kompetanse til å nekte anken fremmet etter at ankeforhandlingen var avsluttet, jf. tvisteloven § 29-13 tredje ledd. Ankesilingsreglene er begrunnet i proporsjonalitetsprinsippet og hensynet til en hurtig saksbehandling. Disse hensynene slår ikke til når ankeforhandling er gjennomført. Det svekker partenes tillit til domstolsystemet å nekte anken fremmet på dette stadiet.
- (7) Subsidiært anføres at lagmannsrettens fastsettelse av ankegjensstandens verdi ikke er korrekt. Lagmannsretten skulle sett hen til både den verdireduksjonen tingrettens resultat innebærer for As eiendom, og til naustets verdi som sådan. Atter subsidiært anføres at lagmannsretten har tatt utgangspunkt i et mangelfullt vurderingstema ved spørsmålet om det skulle gis samtykke til ankebehandling, og at skjønnsutøvelsen ikke har vært forsvarlig.
- (8) A har nedlagt slik påstand:
- "1. **Hålogaland lagmannsretts beslutning av 9. mars 2017 oppheves.**
 - 2. **A tilkjennes sakens omkostninger for Høyesterett."**
- (9) B har tatt til motmæle. Det er i hovedtrekk anført:
- (10) Lagmannsrettens kompetanse til ikke å gi samtykke til ankebehandling etter tvisteloven § 29-13 tredje ledd, er ikke begrenset til når ankeforhandlingen pågår. Dette kan skje helt fram til det tidspunkt det er truffet en realitetsavgjørelse. Etter omstendighetene kan det være nødvendig å gjennomføre ankeforhandlingen for å ha et fullstendig grunnlag for å kunne treffe en korrekt avgjørelse om ankenektelse, og lagmannsretten må ha tilstrekkelig tid til å fatte en beslutning som ofte vil måtte begrunnes. I praksis vil det være marginale forskjeller i kostnadene forbundet med å avholde en ankeforhandling som avbrytes underveis, og en full ankeforhandling. Muligheten for ankenektelse var dessuten et tema i det saksforberedende møtet, og ble også særlig behandlet og prosedert under ankeforhandlingen.
- (11) Lagmannsretten har gått riktig fram ved vurderingen av ankegjensstandens verdi. Ankemotparten er ikke enig i at lagmannsrettens saksbehandling har vært uforsvarlig. Det er ikke slik at lagmannsretten eksplisitt må vurdere alle momenter som kan tenkes å ha vekt.
- (12) B har nedlagt slik påstand:
- "1. **Anken forkastes.**
 - 2. **B tilkjennes sakens omkostninger for Høyesterett."**
- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (14) Etter tvisteloven § 29-13 femte ledd fjerde punktum kan beslutningen bare ankes på "grunnlag av feil ved saksbehandlingen". Dette omfatter også en anførsel om at beslutningen er truffet etter at lagmannsrettens kompetanse til å nekte anken fremmet var opphørt.

- (15) Avgjørelse av om en anke skal fremmes for lagmannsretten selv om den ikke oppfyller kravet til ankesum etter tvisteloven § 29-13 første ledd, treffes i praksis normalt under saksforberedelsen. Etter tredje ledd kan imidlertid denne avgjørelsen utsettes til ankeforhandlingen – noe som for eksempel kan være aktuelt dersom det er nødvendig med befaring for at retten skal ha et forsvarlig grunnlag for å avgjøre om kravet til ankesum er oppfylt.
- (16) Spørsmålet i denne saken er, som nevnt, om lagmannsrettens kompetanse til å nekte en anke fremmet opphører når saken tas opp til doms.
- (17) I anken fremheves det at formuleringen i § 29-13 tredje ledd – "hvis det da viser seg" – at kravet til ankesum ikke er oppfylt, innebærer at kompetansen til å nekte anken fremmet opphører når saken tas opp til doms. Etter ankeutvalgets vurdering kan det ikke trekkes en slik slutning av denne formuleringen. Forarbeidene viser at bestemmelsen innholdsmessig videreførte tvistemålsloven § 16 første ledd, som fastsatte at retten kunne fortsette behandlingen av en sak selv om det etter at hovedforhandlingen var innledet viste seg at kravet til tvistegenstand ikke var oppfylt, jf. NOU 2001: 32 B s. 777. Formålet var altså å lovfeste at kompetansen til å nekte anken fremmet var i behold også etter at ankeforhandlingen er innledet. Bestemmelsen hadde derimot ikke som formål å lovfeste siste frist for å treffe avgjørelsen.
- (18) Høyesteretts kjæremålsutvalg behandlet i Rt-2005-439 og Rt-2005-1350 to saker hvor nektelsen var truffet etter at lagmannsretten hadde tatt saken opp til doms. Begge avgjørelsene ble opphevet, men dette var begrunnet i ordinære saksbehandlingsfeil og ikke i at lagmannsretten ikke lenger hadde kompetanse til å nekte anken fremmet. Avgjørelsene avgjør dermed ikke spørsmålet direkte, men de er best forenlige med at lagmannsrettens kompetanse til å nekte anken fremmet etter tvisteloven § 29-13 tredje ledd er i behold også etter at ankeforhandlingen er avsluttet.
- (19) I denne sammenheng vil ankeutvalget også fremheve at Høyesteretts kjæremålsutvalg i forhold til tvistemålsloven § 16 første ledd, som § 29-13 tredje ledd viderefører, uttalte at nektelse kunne besluttes "på ethvert trinn av saksbehandlingen", jf. HR-1992-550-K og Rt-1997-1712.
- (20) Etter ankeutvalgets vurdering må det være avgjørende at når lovens ordlyd ikke direkte regulerer når kompetansen opphører, må den i alle fall bestå så lenge ankeforhandlingen pågår – altså i alle fall inntil saken etter prosedyre er klar til å bli tatt opp til doms. Uten støtte i lovens ordlyd finner ankeutvalget det da vanskelig å legge til grunn at lagmannsretten er avskåret fra fortsatt å nekte anken fremmet etter at den har trukket seg tilbake for å avsi dom. Forutsetningen må være at spørsmålet har vært undergitt kontradiksjon – noe som er tilfellet i denne saken hvor det ble nevnt under det saksforberedende møtet, og ankemotparten dessuten uimotsagt har opplyst at det også ble tatt opp under ankeforhandlingen.
- (21) Anken over det aktuelle spørsmålet blir etter dette forkastet.
- (22) De øvrige anførselene mot lagmannsrettens beslutning reiser ikke spørsmål av betydning utenfor den foreliggende sak, og det foreligger heller ikke andre hensyn som taler for at de bør prøves. Denne del av anken nektes etter dette fremmet, jf. tvisteloven § 30-5 sammenholdt med § 30-4 andre ledd.
- (23) Anken har ikke ført fram. A pålegges etter dette å erstatte B hans omkostninger i anledning saken, idet ankeutvalget ikke kan se at tvisteloven § 20-2 tredje ledd gir hjemmel for unntak.

Advokat Waterloo har innlevert omkostningsoppgave som viser at han vil avkreve sin klient kroner 28 438, som tilkjennes.

- (24) For Høyesterett er det opplyst at det i tingrettens og lagmannsrettens avgjørelser uriktig er tilkjent merverdiavgift. Dette er allerede rettet opp i lagmannsrettens beslutning. Dersom ikke partene selv korrigerer de aktuelle sakskostnadsbeløpene, må retting i tingrettens dom foretas av tingretten, jf. tvisteloven § 19-8.
- (25) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

1. Anken forkastes for så vidt gjelder spørsmålet om lagmannsretten kunne nekte anken fremmet etter at saken var tatt opp til doms.
2. For øvrig nektes anken fremmet.
3. I sakskostnader for Høyesterett betaler A til B 28 438 – tjuåttetusenfirehundreogtrettiåtte – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

Hilde Indreberg
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Arntfinn Bårdsen
(sign.)

Riktig utskrift: